

NOTITIE INTEGRALE TOEGANG TRANSITIES

Gemeente Woerden

PORTEFEUILLEHOUDER: L. YPMA
mei 2012

Inleiding

Deze notitie is bedoeld om kaders te stellen voor de organisatie van een integrale toegang voor inwoners van Woerden die hulpvragen hebben omtrent participatie, zelfredzaamheid en het opvoeden en opgroeien van kinderen. De notitie is opgesteld op basis van een beleidsmatige verkenning. De organisatorische en financiële consequenties die samenhangen met de denkrichting die wordt gepresenteerd in deze notitie, worden uitgewerkt door een kwartiermaker Integrale toegang en een organisatieadviseur.

In deze notitie wordt de gedachte van het sociale makelpunt, de sociale makelteams en de sociale makelaar uiteen gezet.

Opbouw notitie

In hoofdstuk 1 wordt de aanleiding van deze notitie uiteengezet. Kort wordt uitgelegd wat het betekent dat we een integrale aanpak hanteren voor de decentralisaties.

In hoofdstuk 2 wordt aangegeven wat het voor de gemeente Woerden betekent om een integrale toegang te organiseren naar aanleiding van de decentralisaties.

In hoofdstuk 3 wordt de focus op integrale dienstverlening uitgewerkt tot een aantal doelstellingen. Daarbij zijn de speerpunten van het regiedocument Excelleren als drijfveer en de resultaten van het onderzoek naar multiprobleem gezinnen van Stade Advies als kapstok gebruikt.

In hoofdstuk 4 wordt een aantal maatregelen omschreven, waarbij met name aandacht is voor het sociale makelpunt, het sociale makelteam en de sociale makelaar. In hoofdstuk 5 wordt het sociale makelpunt nader gepositioneerd binnen het sociale domein en worden de belangrijkste taken omschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 een aantal scenario's omschreven waarbij verkend wordt waar het sociale makelpunt het best belegd kan worden.

Hoofdstuk 7 bevat tenslotte een implementatieplan.

1. Aanleiding

Gemeenten hebben in 2012 van doen met diverse stelselwijzigingen en veranderingen die een integrale aanpak verdienen. Hieronder worden deze decentralisaties kort benoemd. Het gaat om:

- a) De transitie van de jeugdzorg
- b) De transitie van begeleiding en dagbesteding
- c) De Wet Werken naar vermogen
- d) De veranderingen binnen Passend Onderwijs

De gemeente Woerden wil dat inwoners na uitvoering van deze decentralisaties een eenduidig aanspreekpunt hebben, dat ze eenmalig gegevens hoeven te verstrekken over hun situatie en dat eventuele begeleiding, hulp en/of zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving wordt aangeboden, zodat een beroep op het eigen, sociale netwerk mogelijk is.

In bijlage 1 vindt u een nadere omschrijving van elke afzonderlijke decentralisatie. Deze tekst is afkomstig uit de startnotitie Integrale aanpak transities.

Van belang is het om op te merken dat de decentralisaties verschillende snelheden hebben en elke decentralisatie een ander moment van invoering kent. Zo wordt de Jeugdzorg per 1 januari 2015 in zijn geheel overgeheveld (eerst was nog sprake van een gefaseerde overheveling), terwijl de Wet Werken naar vermogen al per 1 januari 2013 van kracht is. Op dit moment is bekend dat de overheveling van begeleiding en dagbesteding in werking treedt per 1 januari 2013 voor inwoners die voor het eerst aanspraak willen maken op deze voorzieningen. Voor inwoners die reeds gebruik maken van deze voorzieningen is per 1 januari 2014 duidelijk of zij nog aanspraak maken op dagbesteding of begeleiding.

	Overheveling	Per datum
1	Passend Onderwijs	1 augustus 2012
2	Wet Werken naar vermogen	1 januari 2013
3	Begeleiding en dagbesteding (AWBZ)	1 januari 2013 (nieuw) 1 januari 2014 (oud)
4	Jeugdzorg	1 januari 2015

2. Achtergrond / probleemstelling

De decentralisaties zijn de directe aanleiding voor de organisatie van een integrale toegang voor hulp- en dienstverlening. Een dergelijke toegang was tot voor kort moeilijk te realiseren omdat de diverse wetten en regelingen door uiteenlopende overheden en semi-overheden worden uitgevoerd. Zo gaat de Provincie over de ambulante jeugdzorg, valt de geestelijke gezondheidszorg binnen de Verzekeringwet, terwijl begeleiding en dagbesteding weer binnen de AWBZ valt. Die regelingen komen door de decentralisaties in één hand bij de gemeente, zodat de integraliteit middels een lokaal afgestemd aanbod rondom de inwoner tot stand kan komen.

Vanuit de bestaande regelingen beschikt de gemeente nog onvoldoende over een eenduidige toegang voor alle hulpvragen. Ten dele is dat begrijpelijk omdat maar een beperkt aantal inwoners een beroep doet op meerdere regelingen die binnen de gemeentelijke organisatie worden aangeboden. Zo is het aantal inwoners dat aanspraak maakt op zowel algemene bijstand (wwb) als een individuele Wmo voorziening zeer beperkt. Daar staat tegenover dat naar verwachting een groter aandeel inwoners dat een inkomens- en/of schuldenproblematiek heeft tevens diensten afneemt als begeleiding, dagbesteding of jeugdzorg. Na uitvoering van de decentralisaties valt dit aanbod onder verantwoordelijkheid van de gemeente en zijn er dus mogelijkheden om diensten integraal aan te bieden.

Het voordeel van integrale dienstverlening is:

1. dat inwoners bij hulpvragen een eenduidige toegang en aanspreekpunt hebben;
2. dat inwoners maar eenmalig gegevens hoeven te verstrekken;
3. dat er sprake is van een betere regie volgens de gedachte van één gezin, één plan;
4. dat inwoners gelijkwaardig worden behandeld (niet volgens uiteenlopende protocollen), maar dat er door overzicht ook ruimte is voor maatwerk;
5. dat gesignaleerd wordt hoe de prikkels die uitgaan van diverse regelingen elkaar soms tegenwerken.

Onderdeel van een integrale toegang is ook de sterkere inzet op de eigen kracht, het eigen netwerk en de mogelijkheden om vrijwilligers te betrekken.

Gemeenten hebben reeds ervaring met deze sterke inzet op de eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners. Deze aanpak past duidelijk binnen de Wmo, maar is ook integraal van toepassing op de decentralisaties. Zo kan met de organisatie van een eigenkrachtconferentie voorkomen worden dat een kind uit huis wordt geplaatst (jeugdzorg), bijvoorbeeld omdat familieleden bereid blijken een kind (tijdelijk) in huis te nemen¹.

¹ De uitvoering van de Wmo laat al zien dat daarbij veel winst behaald kan worden. Op dit moment leidt slechts 27 procent van de meldingen in het kader van de Wmo daadwerkelijk tot de

Het streven naar een eenduidig aanspreekpunt en een integrale aanpak is een grote opgave. Binnen het sociale domein zijn er diverse laagdrempelige toegangen (Wmo loket, Centrum voor Jeugd en Gezin, Werkplein UWV, etc). Zeker wanneer gezinnen met een meervoudige problematiek kampen, zijn er soms vele professionals betrokken en kan het ontbreken aan overzicht en regie.

Om te komen tot een integrale aanpak van de decentralisaties is het van belang zicht te hebben op het aantal inwoners dat kampt met enkelvoudige dan wel meervoudige problemen. In bijlage 2 een eerste overzicht van het aantal cliënten dat voorzieningen afneemt. Deze informatie is afkomstig uit de tussenrapportages van het project “Meedoen in een sterke samenleving”. Dit zijn nadrukkelijk geen *unieke* cliëntenaantallen. Het doel is te komen tot een overzicht van het aantal enkelvoudige hulpvragen en het aantal meervoudige hulpvragen binnen Woerden. Om deze informatie te genereren, moeten we tot een nadere uitwisseling van informatie komen tussen de diverse uitvoeringsorganisaties. Met het ministerie van VWS is contact gelegd over deze informatie uitwisseling en wordt uitgezocht of een “volg” instrument ontwikkeld door het ministerie voor Woerden interessant is.

indiening van een aanvraag. Daarvan leidt overigens 92 procent tot de verstrekking van een individuele voorziening.

3. Doelstelling

Op basis van de resultaten van het onderzoek van Stade Advies, het regiedocument “Excelleren als drijfveer” en de tweede voortgangsrapportage van het project “Meedoen in een sterke samenleving” (zie bijlage 3 voor een samenvatting van deze notities) zijn de volgende doelstellingen benoemd.

a) Het versterken van de regio!

- Er wordt een strikte scheiding gemaakt tussen enerzijds het geven van opdrachten tot begeleiding, hulp en zorg en anderzijds het uitvoeren daarvan. De organisatie die opdrachten verstrekt (het sociale makelpunt), wordt nadrukkelijk niet gefinancierd op basis van het aantal afgegeven opdrachten aan uitvoerders.
- Het sociale makelpunt werkt met een ontschot gezinsbudget en heeft de regie en het mandaat dit in te zetten via opdrachten aan uitvoerders.
- De klantregie wordt centraal belegd bij het sociale makelpunt dat voor alle cliënten en voor alle hulp- en dienstverlening de coördinatie heeft en er zicht op houdt welke instanties betrokken zijn.
- Er wordt gewerkt volgens het principe Eén gezin, één plan, waarbij het gezin één aanspreekpunt heeft en het aantal betrokken hulpverleners en instellingen tot een minimum is beperkt.
- De regie wordt zoveel mogelijk bij het gezin gelegd via een **integraal gezinsplan**; wat moet er als eerste gebeuren, waar wil je over 3 maanden staan en waar over 1 jaar?
- Het sociale makelpunt controleert of uitvoeringsorganisaties voldoen aan de “1 gezin, 1 plan, 1 regisseur” gedachte, of ze werken vanuit de eigen kracht en vanuit het versterken van het eigen netwerk.

b) Het verbeteren van de dienstverlening

1. Een sterkere inzet op de eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners, alsmede de inzet van vrijwilligers.
 - De eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners, alsmede de inzet van vrijwilligers, staan centraal bij het vaststellen van de hulpvraag en het bepalen van het plan.
 - Voorstellen en suggesties van cliënten en hun sociale netwerk zijn het uitgangspunt bij het opstellen van het plan en de professionele ondersteuning.
 - Maatwerk staat centraal, omdat eventuele inzet van dienst- en hulpverlening altijd samenhangt met de mogelijkheden van inwoners om een eigen netwerk aan te spreken. Vrijwilligers en professionals richten zich op het versterken van het **sociale netwerk** van het gezin; ze gaan de vraagverlegenheid voorbij, gaan eropaf, bellen aan, organiseren eigen kracht conferenties.

- De professional ondersteunt hierbij de vrijwilligers in plaats van andersom. De vrijwilligersorganisaties in het Netwerk Informele Overleggen geven aan behoefte te hebben aan een flexibele schil bij professionele organisaties die door vrijwilligers ingezet kan worden als de situatie hierom vraagt; bijvoorbeeld bij een terugval in psychiatrische problematiek

De eigen omgeving van inwoners staat centraal, er wordt gebruik gemaakt van het welzijnsaanbod in de wijk.

2. Een sterkere inzet op het bieden van maatwerk

- De complexiteit van de situatie waarin een inwoner verkeert, bepaalt de intensiteit van de dienstverlening. Enkelvoudige problemen worden anders benaderd dan meervoudige problemen.
- De hulpvraag van inwoners wordt zoveel mogelijk in de eigen omgeving opgelost, waar mogelijk met de inzet van een eigen netwerk. Dit vraagt om maatwerkoplossingen waarbij het informele en formele aanbod goed zijn afgestemd. Niet de problemen maar de mogelijkheden staan centraal. Gekeken wordt wat inwoners wel nog kunnen en men organiseert daarbij een op maat gesneden aanbod (informeel/formeel). Ook wordt gekeken of er mogelijkheden voor wederkerigheid zijn; wat heeft de hulpvrager de samenleving te “bieden”? Hulpvragers doen hierdoor mee aan de Woerdense samenleving, uiteraard naar vermogen.
- Er wordt gezocht naar lokale oplossingen waarbij niet de regelgeving maar de klantwaarde leidend is. We zoeken de grenzen van de regels bewust op als deze belemmerend werken op de participatie en zelfredzaamheid van inwoners.

3. Het aanbieden van integrale dienstverlening

- Inwoners hebben een eenduidig aanspreekpunt bij hulpvragen.
- Inwoners hoeven eenmalig gegevens te verstrekken over hun situatie als zij hulpvragen hebben.
- De administratieve lasten voor inwoners en instellingen blijven zoveel mogelijk beperkt en alle betrokken partners richten hun processen zo slank, snel en flexibel mogelijk in.
- De gemeente vermindert de verantwoordingslast en bureaucratie.

c) Het verlagen van het kostenniveau

- De eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners alsmede de beschikbaarheid van vrijwilligers worden ten volle benut. Dit heeft tot gevolg dat het beroep op professionele dienst- en hulpverlening (en daarmee samenhangende kosten) afneemt.

- De klantregie wordt centraal belegd, wat tot gevolg heeft dat interventies effectiever zijn. Hulp wordt meer in samenhang ingezet, waardoor interventies op termijn korter zijn en de resultaten verbeteren.
- De generalistische inzet bij uitvoeringsorganisaties kan worden teruggebracht. Overlappende werkzaamheden, bijvoorbeeld ten aanzien van de intakes bij uitvoeringsorganisaties, worden niet langer gesubsidieerd.

Samenvattend:

- 1) Leg de regie zoveel mogelijk bij het gezin via een **integraal gezinsplan**; wat moet er als eerste gebeuren, waar wil je over 3 maanden staan en waar over 1 jaar?
- 2) Richt de poortwachtersfunctie in:
 - a. Versterk de **eigen kracht**, kijk naar wederkerigheid
 - b. Versterk het **sociale netwerk** van het gezin; vraagverlegenheid voorbij; bel aan, organiseer eigen kracht conferenties.
 - c. Werk zoveel mogelijk samen met **vrijwilligersorganisaties** en het welzijnsaanbod in de wijk
- 3) Zorg voor professionele ondersteuning van de vrijwilligers als dit nodig is; wees **opdrachtgever naar professionele** organisaties.
- 4) Biedt maatwerk en verken mogelijkheden om de schotten tussen financieringsstromen te slechten via een ontschot gezinsbudget.

4. Maatregelen

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden maatregelen omschreven die erop gericht zijn een eenduidige toegang tot het sociale domein te creëren, waar 1) bij de enkelvoudige vraagstukken sprake kan zijn van een snelle, slanke doorverwijzing, 2) bij de meervoudige vraagstukken sprake is van duidelijke regie en een integrale aanpak. Bij alle hulpvragen staat het principe van de sterke samenleving centraal. Bekeken wordt of inwoners hulpvragen kunnen oplossen middels hun eigen kracht, het eigen netwerk of de inzet van vrijwilligers. Dit gaat vaak niet vanzelf en zal een inspanning vragen van professionals. Hun taak verschuift van het “hulpverleners” naar meer een “schakelfunctie” naar bestaande activiteiten of “matchmaker” naar vrijwilligers of door het versterken van het sociale netwerk (eventueel via een eigen kracht conferentie). Vandaar ook de term “sociale makelaar”.

4.2. Toegang via het sociale makelpunt

Het voorstel is een sociaal makelpunt in het leven te roepen. Voor alle inwoners met een vraagstuk aangaande participatie en zelfredzaamheid op het gebied van werk en inkomen, zorg en welzijn geldt dat zij zich melden via het sociale makelpunt. Deze vraagstukken omvatten de beleidsterreinen van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Schuldhulpverlening, maar ook nieuwe domeinen als de Wet Werken naar vermogen, Begeleiding en dagbesteding (AWBZ) en de Jeugdzorg. Voor alle hulpvragen met betrekking tot participatie en zelfredzaamheid is dan een eenduidige toegang.

De toegang van het sociale makelpunt kent een digitale, telefonische en fysieke vorm. Via deze toegangen wordt uitvoering gegeven aan een quickscan waaruit blijkt welke hulpvragen zijn op te lossen middels de inzet van eigen kracht, het eigen netwerk en vrijwilligers. Blijft er vervolgens nog een vraag over, dan brengt het sociale makelpunt in kaart of sprake is van een enkelvoudige of meervoudige problematiek.

Is sprake van een enkelvoudige problematiek, dan wordt de inwoner in contact gebracht met een uitvoeringsorganisatie, bijvoorbeeld Het Nieuwe Werkbedrijf, een jeugdzorginstelling of een aanbieder van dagbesteding. De juistheid van de doorverwijzing wordt eventueel nog achteraf getoetst. Is sprake van een meervoudige problematiek of is dit niet meteen duidelijk, dan wordt een huisbezoek georganiseerd. Bij een gesprek wordt altijd gevraagd iemand uit het eigen netwerk aan te laten schuiven.

Bij voorkeur wordt alle informatie ingewonnen via een digitaal systeem. Heeft de inwoner aangegeven onvoldoende met het digitale systeem overweg te kunnen

of is onduidelijkheid blijven bestaan over de hulpvraag van de inwoner, dan zoekt een medewerker contact.

4.3. Sociale makelaar

Binnen het sociale makelpunt functioneren sociale makelaars. De sociale makelaar is een breed inzetbare professional die het mandaat heeft voor cliënten een passend aanbod te organiseren. De sociale makelaar richt zich vooral op inwoners met een meervoudige problematiek en functioneert bij voorkeur in de wijk. De sociale makelaar heeft daarbij het overzicht van de betrokken instanties, voert de regie en is het aanspreekpunt voor de inwoner. De sociale makelaar handelt naar de *Er op af* gedachte.

4.4. Sociale makelteam

Binnen het sociale makelpunt kan de sociale makelaar een aantal informele en formele partners betrekken als sprake is van een inwoner met meervoudige problemen. Dat gebeurt bij voorkeur met partners die actief zijn op wijkniveau. Er is dan sprake van een sociale makelteam dat bestaat uit een aantal lokale partners, uit zowel het formele als het informele circuit. Ze zijn aanwezig in wijk en dorp en hebben zicht op de inwoners die (tijdelijk) in een kwetsbare positie verkeren. Ze werken volgens het principe van 'Er op af'.

4.5. Samenvattend

Bovenstaande stappen zijn schematisch weergegeven in bijlage 4. Dit betekent samenvattend het volgende:

1. Cliënten met een hulpvraag melden zich bij het sociale makelpunt. Is sprake van een enkelvoudige problematiek dan worden inwoners snel met een aanbieder in contact gebracht. Is sprake van een meervoudige problematiek of zijn er zaken onduidelijk (niet pluis gevoel), dan wordt een huisbezoek georganiseerd.
2. Bij alle contacten staat de vraag centraal hoe de cliënt hulpvragen middels inzet van de eigen kracht en het eigen netwerk kan oplossen. Waar nodig worden eigen kracht conferenties belegd.
3. Het sociale makelpunt functioneert als poortwachter voor een specialistisch hulpaanbod. Zonder een opdracht is er geen toestemming voor de inzet van dit aanbod en wordt dit dus ook niet gefinancierd.
4. Binnen het sociale makelpunt functioneert de sociale makelaar als een generalistische casemanager. De sociale makelaar heeft de regie en specialisten melden de voortgang van een traject (halfjaarlijks) aan de sociale makelaar. Waar nodig wordt een multidisciplinair overleg belegd.

5. De positionering van het sociale makelpunt, de sociale teams en de sociale makelaar

5.1. Inleiding

In hoofdstuk 4 is een beknopte omschrijving gegeven van het sociale makelpunt, het sociale makelteam en de sociale makelaar. Centraal staat de wens om te komen tot een eenduidig aanspreekpunt, een integrale aanpak en een centrale regiefunctie. De introductie van een sociale makelfunctie heeft daarmee flinke gevolgen voor diverse activiteiten en ontwikkelingen binnen het sociale domein. De verschuivingen die ontstaan, worden in dit hoofdstuk in kaart gebracht.

5.2. Signalerende taken

Het signalerend vermogen van een sociale makelfunctie gaat uit van de wijkgerichte aanpak en de uitwisseling van informatie tussen betrokkenen uit het informele circuit en professionals. Wanneer inwoners bijvoorbeeld te maken hebben met hoge zorgkosten en flinke inkomensproblemen, zou de sociale makelaar opdracht kunnen geven om het gezin te benaderen of zelf het gezin kunnen benaderen. Hier geldt dan de "Er op af gedachte" en er wordt niet afgewacht tot inwoners zich melden bij het sociale makelpunt naar aanleiding van een nieuw ontstane hulpvraag.

Deze signalerende taken brengen de volgende verschuiving teweeg. De gewenste situatie is dat vanuit het sociale makelpunt een stevig netwerk in de wijk wordt opgebouwd waardoor signalen voortijdig worden opgepikt. Dit om te voorkomen dat een enkelvoudige problematiek (schulden) escaleert tot een meervoudige probleemsituatie (opvoedproblemen). Daarbij heeft het de voorkeur dat de informele zorg een stevige positie heeft in het sociale makelpunt, omdat een grote betrokkenheid van zorgprofessionals bij de sociale teams tot gevolg kan hebben dat hulpvragen toch weer vanzelfsprekend met zorgoplossingen worden beantwoord.

5.3. Activerende taken

Voor alle hulpvragen (enkelvoudig / meervoudig) geldt dat telkens gevraagd wordt: 1) wat kunt u zelf, 2) wat kunt u zelf regelen, 3) waarbij heeft u hulp nodig? Gezocht wordt naar oplossingen door het eigen netwerk en vrijwilligers te betrekken. Daarbij is voor de informele partners een belangrijke taak weggelegd en om het eigen netwerk te betrekken kan een eigenkrachtconferentie tot stand worden gebracht. Een inwoner die zich meldt via de digitale toegang van het sociale makelpunt, kan vrij snel terecht komen bij een collectieve dienst van Welzijn Woerden of deelnemen aan een maatjesproject van bijvoorbeeld Handje Helpen. Maar ook als de inwoner een sociale makelaar op huisbezoek krijgt, staan eerst de voorliggende oplossingen centraal.

Deze activerende taken brengen de volgende verschuiving teweeg. Het sociale makelpunt functioneert conform de gewenste werkwijze in het Wmo loket, maar met de introductie van het sociale makelpunt wordt die kanteling naar collectieve oplossingen nog sterker aangezet. Bovendien is sprake van een verbreding en kunnen collectieve oplossingen ook betrekking hebben op inkomensproblemen of hulpvragen omtrent opgroeien en opvoeden. Dit betekent dat de verkenning van voorliggende oplossingen die normaliter (soms nog beperkt) plaatsvindt bij uitvoeringsorganisaties, belegd wordt binnen het sociale makelpunt. In die zin komt een aantal generalistische taken bij uitvoeringsorganisaties daarmee te vervallen.

Daarnaast kunnen de activerende taken tot gevolg hebben dat er eerder gekozen wordt voor collectieve en voorliggende oplossingen, dan de inzet van professionele hulp, zorg of begeleiding. Dit kan ertoe leiden dat de verdeling tussen vrijwillige inzet enerzijds en professionele inzet anderzijds tot verschuivingen leidt ten gunste van de vrijwillige inzet.

5.4. Regisserende taken

Is eenmaal duidelijk dat er een hulpvraag overblijft na een verkenning van de voorliggende mogelijkheden, dan kan een opdracht verstrekt worden aan een uitvoeringsorganisatie om een zorg- of re-integratietraject te starten. Bij een enkelvoudige hulpvraag is de gewenste situatie dat inwoners snel worden doorverwezen naar de uitvoeringsorganisatie, bijvoorbeeld na een kort contact via telefoon of digitaal systeem. De juistheid van de ingezette voorziening of dienst wordt dan mogelijk nog achteraf getoetst.

Bij een meervoudige vraag kunnen er meerdere opdrachten verstrekt worden en is het zaak de zorg goed op elkaar af te stemmen. Vanuit de sociale makelfunctie is daarbij sprake van overzicht en is bekend welke hulp wordt geboden of is beëindigd. Dit moet leiden tot effectievere interventies. De sociaal makelaar redeneert dus vanuit de wensen en mogelijkheden van het gezin zelf (gezinsplan) en heeft overzicht over de hulpverlening.

Daarnaast beschikt de sociale makelaar over budgetregie en worden de mogelijkheden voor een ontschot gezinsbudget verkend. Bekeken wordt hoe de schotten tussen financieringsstromen geslecht kunnen worden, zodat maatwerk bieden beter mogelijk is.

Deze regisserende taken brengen de volgende verschuiving teweeg. Uitvoeringsorganisaties beschikken vaak over een procescoördinator, maar deze rol wordt nu bij de sociale makelaar belegd. Deze sociale makelaar kan ook besluiten tot het organiseren van een multidisciplinair overleg rondom een gezin, waarbij professionals inzichten en ervaring delen. Daarbij zijn de inwoner als ook de belangrijkste betrokkenen (mantelzorgers, vrijwilligers).

Daarnaast geldt dat een aantal taken die vallen binnen het sociale makelpunt nu nog bij Wmo-consulenten, werkconsulenten en inkomensconsulenten liggen. Het

gaat dan vooral om de rol van opdrachtgever naar uitvoeringsorganisaties. Een Wmo consulent geeft opdracht tot de levering van een rolstoel of de inzet van hulp bij het huishouden, terwijl een werkconsulent opdracht geeft tot de start van een re-integratietraject. Een inkomensconsulent bepaalt tenslotte het recht op bijstand en de aanspraak op inkomensondersteuning. Deze taken worden gedeeltelijk belegd binnen het sociale makelpunt.

5.5. Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de signalerende, activerende en regisserende taken omschreven die horen bij de sociale makelfunctie. Daarbij zijn de verschuivingen die deze taken teweeg brengen in kaart gebracht.

6. Beleggen sociaal makelfunctie

6.1. Inleiding

In hoofdstuk 6 zijn de voornaamste taken die vallen binnen het sociale makelpunt omschreven. Door de verschuivingen die optreden ten opzichte van bestaande taken van de gemeente en uitvoeringsorganisaties, is de vraag aan de orde in welk organisatorisch verband de sociale makelfunctie het best kan worden ondergebracht. In dit hoofdstuk wordt het voorstel gedaan om het sociale makelpunt tot 2015 bij de gemeente onder te brengen.

6.2. Scenario's

Een drietal scenario's is verkend (bijlage 5) inzake het organisatorisch verband waar het sociale makelpunt belegd kan worden. Daarbij is gekeken naar 1) strategische regie door uit te besteden, 2) strategische en tactische regie door een netwerkorganisatie in te richten, 3) strategische, tactische en operationele regie door het sociale makelpunt als gemeente in eigen beheer te nemen.

Op basis van de volgende argumenten is het advies om het sociale makelpunt tot 1 januari 2015 bij de gemeente te beleggen en op basis van een evaluatie te heroverwegen of het sociale makelpunt buiten de gemeentelijke organisatie belegd dient te worden.

Uitbesteding van het sociale makelpunt bij een uitvoeringsorganisatie wordt afgeraden:

- 1) Het rapport naar probleemgezinnen van Stads Advies laat zien dat er het noodzakelijk is om te ontschotten. Uitvoerders zijn te zeer geneigd om hulpvragen te beantwoorden met de producten en diensten die men zelf voorhanden heeft en er is onvoldoende afstemming als de problemen buiten de eigen expertise vallen.
- 2) Het rapport naar probleemgezinnen van Stads Advies laat zien dat de mogelijkheden om in te zetten op de eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners, dan wel vrijwilligers te betrekken, nog te beperkt tot stand komt. Uitvoerders zijn te zeer geneigd om hulpvragen te beantwoorden vanuit een professioneel aanbod als er ook voorliggende oplossingen zijn.
- 3) De Wet Werken naar vermogen en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (inclusief begeleiding en dagbesteding) zijn open einde regelingen. Dit betekent dat er geen plafond is dat de financiële gevolgen die voortkomen uit een toenemend aantal aanspraken begrensd. Bij uitbesteding heeft de gemeente onvoldoende instrumenten om greep te houden op de financiële en bijhorende politiek-bestuurlijke risico's die samenhangen met een open einde regeling.

6.3. Groeimodel

Naast bovenstaande inhoudelijke argumenten zijn er daarnaast ook een aantal pragmatische argumenten die van belang zijn bij het maken van keuzes omtrent de organisatievorm. Te denken is bijvoorbeeld aan de tempoverschillen van de decentralisaties en mogelijkheden om de implementatie te faseren en keuzemomenten in te bouwen op basis van evaluaties en de beschikbaarheid van nieuwe informatie. Vanwege de complexiteit en omvang van de decentralisaties, alsmede de tempoverschillen, wordt geadviseerd om uit te gaan van een groeimodel.

Het groeimodel houdt dan rekening met de volgende planning m.b.t. de decentralisaties:

- Op 1 januari 2013 is de Wet Werken naar vermogen van kracht en kunnen inwoners die (voor het eerst) een aanvraag willen indienen voor begeleiding of dagbesteding bij het sociale makelpunt terecht.
- Op 1 januari 2014 kunnen tevens inwoners die reeds beschikken over een indicatie voor begeleiding of dagbesteding bij de het sociale makelpunt terecht.
- Op 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de inzet van jeugdzorg bij gezinnen met problemen op het gebied van opvoeden en opgroeien.

6.4. Advies

Het advies is om per 1 januari 2013 als gemeente uitvoering te geven aan het sociale makelpunt. Daarbij is het voorstel om tevens de mogelijkheid open te houden om per 1 januari 2015 over te stappen op een van de andere scenario's. In 2013/2014 wordt dit dan nader afgewogen op basis van evaluaties en nieuwe informatie over de transitie jeugdzorg.

Argumenten

- De financiële en politiek-bestuurlijke risico's van dit scenario zijn het meest beheersbaar in vergelijking tot de andere scenario's.
- Indien op een later moment alsnog gekozen wordt voor een ander scenario (bijvoorbeeld per 1 januari 2015) grijpen de decentralisatie Begeleiding en dagbesteding enerzijds en de uitvoering van de Wet werken naar vermogen anderzijds reeds ineen.

6.5. Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de vraagstukken uiteengezet die aan de orde zijn bij het beleggen van de sociale makelfunctie. Geadviseerd wordt om het sociale makelpunt binnen de gemeentelijke organisatie in te richten en de mogelijkheid open te houden om per 1 januari 2015 het sociale makelpunt elders te beleggen. Het sociale makelpunt wordt projectmatig ingericht en ontwikkeld vanuit een groeimodel, in verband met de tempoverschillen van de diverse decentralisaties.

7. Implementatie

7.1. Inleiding

Diverse gemeenten werken met frontlinieteams, sociale teams en sociale huisartsen. Het gaat dan om multidisciplinaire teams die op basis van signalen in gesprek raken met inwoners, initiatieven ontplooiën en waar nodig interventies binnen een gezin plegen. Dat gebeurt vaak op het niveau van de wijk. Hieronder wordt verkend welke mogelijkheden er voor Woerden zijn om, met de hiervoor besproken uitgangspunten, de sociale makelfunctie te introduceren.

7.2. Groeimodel

Uitgangspunt bij het neerzetten van de sociale makelfunctie is te werken volgens een groeimodel. De decentralisaties hebben verschillende snelheden, waarbij veel informatie, bijvoorbeeld over budgetten, cliëntenaantallen en de kenmerken van de doelgroepen, nog binnensijpelt. Tegelijkertijd kunnen gemeenten niet wachten. De financiële risico's die verbonden zijn aan het louter overnemen van aanspraken en het beperkt inzetten op eigen kracht en de beperking van transactiekosten tussen uitvoeringsorganisaties, zijn groot. Om die reden maakt de gemeente Woerden haast met het invoeren van de sociale makelfunctie. Het streven is per 1 januari 2013 van start te gaan met de sociale makelfunctie. Er ligt dan een belangrijke focus op de verantwoordelijkheden die op dat moment bij de gemeente liggen: uitvoering van de Wet Werken naar Vermogen en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (inclusief begeleiding en dagbesteding).

7.3. Projectmatig werken

Vanwege het interdisciplinaire karakter van de sociale makelaar, de sociale teams en het sociale makelpunt, is het advies om de totstandkoming en implementatie ervan projectmatig aan te pakken. Daarbij wordt de inhoudelijke ontwikkeling van het sociaal makelpunt gestart vanuit een pilot Integraal werken op de afdeling Sociale Zaken en gaandeweg verbreed naar meerdere partners (ook zeker buiten het gemeentehuis) en meerdere onderwerpen. Hiervoor wordt uiterlijk 1 juni een opdracht geformuleerd voor een externe kwartiermaker Integrale toegang

Deze pilot gaat vanaf 1 juni (week 22) van start en is erop gericht een werkwijze te ontwikkelen waarbij de inwoner in het sociale domein slechts één gemeentelijk aanspreekpunt heeft. Binnen de pilot wordt vooruitlopend op de transities geoefend met het integraal werken. Drie consultants en een teammanager verkennen de integrale werkwijze voor 10 gezinnen die met een meervoudige problematiek te maken hebben.

Deze gezinnen krijgen één regisseur vanuit de gemeente toegewezen die centraal aanspreekpunt is voor de domeinen:

- Werk en inkomen
- Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening
- WMO

Aangezien het de voorkeur heeft dat de informele zorg een stevige positie heeft in het sociale makelpunt wordt er uiterlijk 1 juni een opdracht geformuleerd voor een vertegenwoordiger van het informele netwerk die afkomstig is uit een vrijwilligersorganisatie. Doel van deze vertegenwoordiger is, naast de drie consultants, ervaring binnen te halen vanuit het informele circuit, vanuit het werken met eigen kracht en versterken van sociale netwerken. Dit is iemand die, net zoals de consultants, de sociale kaart van Woerden goed kent. Het streven is daarmee te voorkomen dat hulpvragen toch weer vanzelfsprekend met zorgoplossingen worden beantwoord.

Vanaf 1 oktober vindt bovendien een verbreding van de pilot plaats en worden maatschappelijke partners betrokken. Daarbij gaat het ook om informele partners. De kwartiermaker selecteert de partners die kunnen deelnemen aan de pilot en maakt daarover afspraken. Daarbij kijkt de kwartiermaker ook welke mogelijkheden er zijn om brugafspraken te maken met specialistische uitvoerders.

Organisatorisch wordt het makelpunt ingericht in een groeimodel, met als startpunt de taken die per 1 januari 2013 ingericht moeten zijn: toegang tot Het Nieuwe Werkbedrijf ten behoeve van de WWnV en de uitbreiding WMO. Hiervoor wordt organisatiedeskundigheid ingehuurd.

Binnen het programma “Integrale aanpak transities” vindt afstemming plaats over de inrichting van het sociale makelpunt in relatie tot de transities.

Aandachtspunten

- Visie/missie en doelstellingen bepalen, inrichten klantvolgsysteem, bepaling werkprocessen, benoemen primaire producten, budgetbepaling, benodigde formatie en functie-inrichting, overbrengen personeel, overleg met directie en OR/GO, inrichting managementinformatiesysteem, etc.
- Toerusting van personeel en werken volgens kantelingsgedachte.
- Interdisciplinaire werkwijze die nodig is voor integrale intake.
- Experimenteren met werken op de schaal van wijken/dorpen of het centreren van de activiteiten in enkele (hoofd)wijken/dorpen.
- Experimenteren met het betrekken van deskundigen
- Digitale toegang en waarmaken verwachtingen
- Experimenteren met beleggen budgetverantwoordelijkheid (mandaat) bij sociale makelaar
- Investeren in sociale kaart en informele sector

Fasering;

- 1) Half mei komt de notitie “integrale toegang” in het college.
- 2) Een pilot Integraal werken gaat vanaf 1 juni (week 22) van start en is erop gericht een werkwijze te ontwikkelen waarbij de inwoner in het sociale domein slechts één gemeentelijk aanspreekpunt heeft. Er wordt door de kwartiermaker verkend welke mogelijkheden er zijn om brugafspraken te maken met specialistische uitvoerders.
- 3) In juni/juli wordt de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de notitie “integrale toegang”.
- 4) Uiterlijk 1 juni wordt de organisatieadviseur aangesteld. Deze organisatieadviseur verkent de mogelijkheden voor een digitaal kennissysteem binnen het sociale makelpunt, daarbij gebruik makend van de ervaringen met de bestaande sociale kaart.
- 5) Kwartiermaker en organisatieadviseur hebben uiterlijk 1 september 2012 een implementatieplan geschreven.
- 6) In mei 2013 ligt er een eerste evaluatie van de pilot in het college.

7.4. Planning

	Actie	Deadline
1	Vaststelling notitie in college	Half mei 2012
2	Start pilot Integrale toegang	1 juni 2012
3	Raadsbehandeling notitie Integrale toegang	6 en 20 juni 2012
4	Aanstelling organisatieadviseur	1 juni 2012
5	Implementatieplan Integrale toegang	1 september 2012
6	Eerste evaluatie pilot	1 mei 2013

7.5. Financiële consequenties

- Voor het organiseren van een integrale toegang wordt uit het transitiebudget een bedrag van 135.000 euro aangewend. Daarbij gaat het om personele kosten, te weten voor de aanstelling van een externe kwartiermaker Integrale toegang, voor de inhuur van een organisatieadviseur en voor de inzet van drie consultants bij de pilot Integraal werken en de inzet van een vertegenwoordiger van het netwerk van vrijwilligersorganisaties. Het budget dat noodzakelijk is voor de invoering van de sociale makelfunctie wordt uitgewerkt in het implementatieplan.
- Uitgangspunt is dat de invoering van de sociale makelfunctie tot stand kan komen binnen de financiële ruimte van het transitiebudget.

- De uitvoeringskosten van het sociale makelpunt mogen niet hoger liggen dan de huidige uitvoeringskosten, daarbij wel rekening houdend met de komst van nieuwe taken.
- Voor het digitale kennissysteem wordt het beschikbaar gestelde budget voor de WMO communicatie gebruikt. Mogelijk komen er extra kosten bij die vanuit het transitiebudget gedekt kunnen worden als we gebruik maken van een digitale toegang voor inwoners binnen het sociale makelpunt. Daartoe wordt dan een voorstel gedaan aan het college door de organisatieadviseur.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. Toelichting decentralisaties

Hieronder volgt een omschrijving van de vier transities en veranderingen:

a) De transitie van de jeugdzorg

De noodzaak om te komen tot een transitie van de jeugdzorg is goed omschreven door de G32: "Zorgwekkend is de constatering dat we in Nederland enerzijds het hoogste welbevinden onder de 'doorsnee' jeugd hebben, maar anderzijds een explosieve groei zien van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van een vorm van zorg. Deze ontwikkeling vraagt om verklaringen, maar noodzaakt ook tot grondige bezinning op de bestaande inrichting van de jeugdzorg. De evaluatie van de Wet op de jeugdzorg bevestigt deze conclusie. Het is onvoldoende gelukt om de samenhangende zorg die met de wet werd beoogd te realiseren. Een omslag is nodig naar een vereenvoudigd stelsel en een nieuwe manier van werken. Het vorige kabinet heeft zich uitgesproken voor decentralisatie van jeugdzorg naar gemeenten." (G32, p. 1)

Het huidige kabinet heeft deze lijn met het regeerakkoord bevestigd (ibid):

- Gemeenten worden financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de uitvoering van alle jeugdzorg die nu onder het Rijk, de provincies, de gemeenten, de AWBZ en de ZvW valt
- Er moet één financieringssysteem komen voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de jeugd-ivg en jeugd-ggz.
- De Centra voor Jeugd en Gezin zullen bij de overheveling naar de (samenwerkende) gemeenten gaan dienen als front office voor alle jeugdzorg van de gemeenten.

In het strategisch visiedocument van de G32 (2011) wordt bepleit dat de ondersteuningsbehoefte en de mate van zelfredzaamheid leidend is voor de inzet van hulp. "Die moet beschikbaar zijn in de directe omgeving van jeugdigen en gezinnen en gericht zijn op het versterken van de mogelijkheden om problemen eerst zelf aan te pakken. Streven is dat zij – waar dat verantwoord kan – in hun eigen omgeving blijven functioneren. Dat kan overigens ook betekenen dat langdurige ondersteuning nodig is." (G32, p. 2)

Uit de rapportage *Kinderen in Tel* (2011) van het Verweij Jonker Instituut blijkt dat in 2010 circa 179 kinderen en jongeren (0-17 jaar) uit Woerden een indicatie tot hulp ontvingen van Bureau Jeugdzorg. Ook werden er in Woerden 45 meldingen gedaan van kindermishandeling.

Bronnen:

- Gemeenten 32 (2011), *Transitie van de Jeugdzorg, Strategisch visiedocument G32*
- Verweij Jonker Instituut (2011), *Kinderen in Tel 2010*

b) De transitie van begeleiding en dagbesteding

Dagbesteding en begeleiding verdwijnen uit de AWBZ. Gemeenten krijgen de taak om passende ondersteuning te regelen, op basis van de Wmo. In het Bestuursakkoord 2011 – 2015 (VNG, 2011) wordt de overheveling van begeleiding en dagbesteding goed omschreven: “De begeleiding moet (...) dicht bij de burger, op het lokale niveau, door maatwerk georganiseerd worden. Op dat niveau kunnen gemeenten ook verschillende beleidsterreinen met elkaar verbinden. Zo kan de begeleiding meer doelmatig en meer effectief worden georganiseerd. Om die redenen heeft het Rijk besloten de functie begeleiding uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) te schrappen en de met de extramurale AWBZ-begeleiding te bereiken resultaten onder de reikwijdte van de compensatieplicht van de Wmo te brengen.” (VNG cs, p. 27)

De algemeen geldende definitie van Begeleiding luidt sinds 2009 als volgt:

Begeleiding omvat door een instelling te verlenen ondersteunende en activerende activiteiten, niet zijnde persoonlijke verzorging, gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid van de verzekerde met ernstig regieverlies of met een ernstige, invaliderende aandoening of beperking.

Belangrijk criterium voor de inzet van Begeleiding is dat het opname in een instelling of verwaarlozing moet voorkomen. Om die reden komen in het kader van de eerste AWBZ pakketmaatregelen uit 2010 reeds cliënten met een lichte beperking niet langer in aanmerking voor Begeleiding binnen de AWBZ. Zij worden voldoende zelfredzaam geacht om eventuele participatieproblemen lokaal, eventueel met inzet van Wmo-voorzieningen, op te lossen. Per 2013/2014 geldt dit ook voor cliënten met een matige of zware beperking. Dit betekent dat cliënten met somatische, psychosociale, psychogeriatrische of psychiatrische beperking hun hulpvragen inzake begeleiding en dagbesteding tot de gemeente (het Wmo-loket) gaan richten. Ook cliënten met een zintuiglijke, lichamelijke of verstandelijke handicap worden met deze wijziging geconfronteerd.

Volgens de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft de overheveling van begeleiding en dagbesteding de nodige gevolgen voor gemeenten: “Gemeenten krijgen er met deze overheveling een forse ondersteuningstaak in de Wmo bij. Ter vergelijking: bij de decentralisatie van de huishoudelijke hulp in 2007 ging het landelijk om een budget van ongeveer € 1,2 miljard. Bij de decentralisatie van begeleiding gaat het om een budget van circa € 3 miljard. Bovendien krijgen gemeenten te maken met een grote diversiteit aan doelgroepen, die bovendien relatief onbekend voor hen zijn zoals inwoners met een zintuiglijke handicap en inwoners met een verstandelijke handicap. Er gaan geen verzekerde rechten over; de gemeente zal de begeleiding onder de compensatieplicht opnieuw moeten vormgeven.” (VNG, 2011)

Inmiddels is bekend dat op 1 januari 2011 in totaal 550 inwoners uit Woerden een indicatie voor de functie AWBZ Begeleiding (zonder verblijf) hadden. De grootste groep met begeleiding heeft een psychiatrische aandoening en is 18 jaar of ouder

Bronnen:

- VNG (2011), *Van AWBZ naar Wmo. Begeleiding in de Wmo*, <http://www.vng.nl/eCache/DEF/1/04/443>

c) De Wet Werken naar vermogen

Op de website van het Ministerie van Sociale Zaken wordt de Wet Werken naar vermogen als volgt uitgelegd: "Mensen met een arbeidsbeperking moeten, meer dan nu het geval is, in een reguliere baan aan de slag. Veel mensen, die nu vaak nog in een uitkering zitten, willen en kunnen dat ook. De arbeidsparticipatie moet omhoog voor het behoud van ons stelsel van sociale zekerheid en de welvaart in Nederland. Bovendien zal er door de vergrijzing ook steeds meer vraag naar nieuwe arbeidskrachten zijn. Het kabinet is daarom voornemens om op 1 januari 2013 de nieuwe Wet werken naar vermogen (WWNV) in te voeren – een uniforme regeling die meer mensen aan werk moet helpen." (Ministerie SZW, 2011)

De "Samenvatting hoofdlijnennotitie Wet werken naar vermogen" (Ministerie SZW, 2011) biedt een nadere toelichting: "Nederland kent diverse regelingen om mensen aan de slag te helpen. Het gaat om de WWB/WIJ, de Wajong en de Wsw. Hoewel deze regelingen hetzelfde doel hebben – mensen vanuit een uitkering aan het werk krijgen – verschillen de rechten en plichten. Zo varieert bijvoorbeeld de hoogte van de inkomensondersteuning. Ook de mogelijkheden om iemand aan een baan te helpen zijn per regeling anders. (...) Bovendien voeren verschillende instanties de regelingen nu uit. Het stelsel is hierdoor uitgegroeid tot (...) een lappendeken aan regelingen met onderling onvoldoende samenhang." (Ministerie SZW, p. 1)

"Met de Wet Werken naar vermogen (WWNV) moet het stelsel transparanter en eenvoudiger worden. Het geldt om mensen te helpen weer aan de slag te gaan - dat nu in verschillende potjes zit - komt in één pot, bij de gemeente. Die kan hierdoor beter maatwerk leveren en mensen zo effectief mogelijk helpen." (ibid) Bovendien geeft de WWNV mensen die (gedeeltelijk) kunnen werken zoveel mogelijk gelijke rechten, plichten én kansen op een baan. (ibid, p. 2)

Op dit moment ontvangen circa 400 inwoners een bijstandsuitkering van de gemeente.

Bronnen:

- Ministerie SZW (2011), Samenvatting hoofdlijnennotitie Wet werken naar vermogen
- Ministerie SZW (2011), Wet Werken naar vermogen (WWNV), <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wet-werken-naar-vermogen-wwnv>
- Ministerie SZW (2011), *Werken naar vermogen: meer mensen aan de slag, minder uitkeringen*, <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/persberichten/2011/04/21/werken-naar-vermogen-meer-mensen-aan-de-slag-minder-uitkeringen.html>

d) De veranderingen binnen Passend Onderwijs

In de beleidsbrief Passend Onderwijs van het ministerie van OC&W (2011) staan de wijzigingen goed verwoord: “Doel van passend onderwijs moet zijn zo goed mogelijk onderwijs te bieden aan ieder kind, ongeacht de extra zorgbehoefte. Met het huidige stelsel lukt dat niet. Bij invoering van de leerlinggebonden financiering in 2003, was de verwachting dat het aantal leerlingen met een indicering voor ‘zware’ zorg, zou stabiliseren. Deze verwachting is onterecht gebleken (...). Het stelsel nodigt vooral uit om zoveel mogelijk leerlingen te indiceren om daarmee extra middelen aan te dragen of te verwijzen naar het speciaal onderwijs of naar speciale jeugdzorg. (...) Sommige leerlingen worden daardoor onnodig gestigmatiseerd. Bovendien zijn er wachtlijsten voor het speciaal onderwijs en zitten jaarlijks tussen de 2500 en 3000 kinderen langer dan vier weken thuis.” (Ministerie OC&W, p. 2)

Het Ministerie van OC&W (2011) hanteert de volgende uitgangspunten voor een nieuw stelsel:

- Een eenvoudiger stelsel
- Een heldere verantwoordelijkheidsverdeling
- Een bekostigingsmodel met ruimte voor maatwerk
- Meer kwaliteit
- Goed toegeruste docenten en schoolleiders
- Een vruchtbare samenwerking met gemeenten

OC&W ligt deze punten als volgt toe: “Scholen krijgen in het nieuwe stelsel een zorgplicht. (...) Als de school het kind zelf geen passend onderwijs kan bieden, heeft de school de taak binnen het samenwerkingsverband het kind een zo goed mogelijke plek op een andere school aan te bieden. Daarbij wordt rekening gehouden met afspraken die binnen het samenwerkingsverband zijn gemaakt over specifieke zorgprofielen van afzonderlijke scholen. Ouders hoeven op deze manier niet zelf alle scholen af om een plek voor hun kind te vinden.” (ibid, p. 9)

OC&W vervolgt: “Om aan deze zorgplicht te kunnen voldoen, werken scholen samen en wordt “lichte” en “zware” zorg onder één verantwoordelijkheid gebracht. Doel is het verminderen van de bureaucratie en het mogelijk maken van meer maatwerk in het zorgaanbod voor leerlingen. (...) Waar voorheen aparte structuren bestonden voor lichte en zware zorg, zullen alle scholen voor primair onderwijs en scholen voor speciaal onderwijs, behoudens scholen voor cluster 1 en 2, nu samenwerken in één structuur om voor leerlingen zo goed mogelijk passend onderwijs te bieden. Hetzelfde geldt voor het voortgezet onderwijs.” (ibid, p. 9)

Verder komt er een nieuwe regionale indeling voor de samenwerkingsverbanden. “De regionale indeling maakt een betere samenwerking tussen scholen en andere partners zoals jeugdhulpverlening mogelijk, en maakt het voor ouders mogelijk een goede plek zo dicht mogelijk bij huis te vinden.” (ibid, p. 10) Die nieuwe indeling is om de volgende reden van belang: “De geografisch afgebakende, grotere samenwerkingsverbanden krijgen een vast budget. Dat budget is – net als in het bestaande model voor WSNS - gebaseerd op het aantal leerlingen dat binnen het samenwerkingsverband onderwijs volgt. Binnen het samenwerkingsverband worden afspraken gemaakt over de verdeling van geld. De huidige indicatiestelling (v)so en lgf wordt afgeschaft. Ook het geld voor cluster 3 en 4 wordt daarom via deze verdeelsystematiek gebudgetteerd toegevoegd aan de bestaande middelen (voor lichte zorg) voor het samenwerkingsverband. Dat betekent dat elk samenwerkingsverband een rekening krijgt voor elke leerling uit de regio die deelneemt aan het speciaal onderwijs. Lwoo (leerwegondersteunend onderwijs) en PrO (praktijkonderwijs) blijven toegekend aan de scholen, maar worden wel gebudgetteerd. Dit systeem zal worden aangepast. De manier waarop wordt nog onderzocht.” (ibid, p. 13)

Bronnen:

- Ministerie OC&W (2011), *Beleidsbrief Passend Onderwijs*, http://www.passendonderwijs.nl/files/media/nieuws/Beleidsbrief_Passend_Onderwijs_31012011.pdf

BIJLAGE 2: Aantallen cliënten

Hieronder een eerste overzicht van het aantal cliënten dat voorzieningen afneemt. Deze informatie is afkomstig uit de tussenrapportages van het project “Meedoen in een sterke samenleving”. Dit zijn nadrukkelijk geen *unieke* cliëntenaantallen.

- In de periode 1 januari 2010 t/m 1 juni 2011 zijn er 315 rolstoelvoorzieningen, 650 vervoersvoorzieningen, 600 hulp bij het huishouden en 440 woningvoorzieningen aangevraagd.
- Inmiddels is bekend dat op 1 januari 2011 in totaal 550 inwoners uit Woerden een indicatie voor de functie AWBZ Begeleiding (zonder verblijf) hadden. De grootste groep met begeleiding heeft een psychiatrische aandoening en is 18 jaar of ouder.
- Op dit moment ontvangen circa 400 inwoners een bijstandsuitkering van de gemeente. Mensen met een WWB of WIJ-uitkering worden ingedeeld naar gelang hun mate van participatie. Het valt op dat respectievelijk 49 procent (treden 1 en 2) van deze inwoners op de onderste treden van de participatieladder staan. Aangenomen mag worden dat inwoners die kampen met een meervoudige problematiek op deze onderste treden staan.
- In 2010 was het bezoek van het fysieke loket in het Centrum voor Jeugd en Gezin 52 cliënten (nulmeting).
- In 2010 was het aantal telefonische contacten met ouders over inhoudelijke vragen over opvoeden via de Jeugdinfolijn 740 telefoontjes (nulmeting).
- In 2010 zijn 160 casussen besproken in het Kernteam Jeugd (nulmeting).
- Uit de rapportage *Kind in Tel* (2010) van het Verweij Jonker Instituut blijkt dat in 2010 circa 179 kinderen en jongeren (0-17 jaar) uit Woerden een indicatie tot hulp ontvingen van Bureau Jeugdzorg. Ook werden er in Woerden 45 meldingen gedaan van kindermishandeling.
- Er zijn 823 cliëntsystemen geholpen in Woerden, waarvan 513 nieuw aangemeld. Meest voorkomende hulpvragen:
 - financiële problemen (doorgaans als onderdeel van een meervoudige hulpvraag)
 - psychische problemen/identiteit/somberheid
 - partnerrelatie- of familierelatieproblemen

BIJLAGE 3: Kader

1. Collegeprogramma

In het kader van het collegeprogramma “Slanke overheid, sterke samenleving” zijn tien doelen geformuleerd. Voor de decentralisaties zijn de collegedoelen “Iedereen doet mee”, “Een sterke lokale samenleving” en “Een veilig Woerden” relevant. Hieronder worden deze collegedoelen nader omschreven.

Iedereen doet mee

Het college zet in op de maatschappelijke participatie van alle inwoners naar hun eigen niveau. Daarbij is de participatieladder (zie bijlage 1) een belangrijk instrument. Er wordt uitgegaan van de eigen kracht van mensen en de nadruk ligt meer op wat mensen wél kunnen in plaats van wat ze niet meer kunnen. Ook de kwetsbare inwoners ontwikkelen dus mogelijkheden om mee te doen, bijvoorbeeld door sociale contacten te onderhouden, door structuur in hun leven te hervinden en/of door aangepast (vrijwilligers)werk te doen.

Een sterke, lokale samenleving

Het college staat voor een Woerdense samenleving waarin inwoners naar elkaar omkijken, verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en waarbij sociale netwerken gestimuleerd en geactiveerd worden. Er wordt sterker ingezet op het eigen netwerk en minder op professionele zorg, begeleiding en hulpverlening.

Een veilig Woerden

De inzet van het college op meedoen en een sterke, lokale samenleving, vertaalt zich naar een sterke binding met de eigen straat, wijk of buurt. Die binding maakt ook dat inwoners klaar staan als het vreselijk mis gaat, bijvoorbeeld als in een gezin huiselijk geweld aan de orde is. De veiligheid in de wijk wordt daarbij opgevat als een gedeelde verantwoordelijkheid van inwoners, maatschappelijke partners en gemeente.

2. Regiedocument

Het collegeprogramma “Slanke overheid, sterke samenleving” is vertaald naar een visie op de ambtelijke organisatie in het regiedocument “Excelleren als drijfveer”. Daarbij staan drie speerpunten centraal:

Versterken van de regierol

“Het motto van de komende tijd is: laat meer aan mensen zelf over, al naar gelang hun kunnen. De rol van de lokale overheid verandert en ombuigingen versterken de urgentie hiervoor. Doel is taken en voorzieningen over te dragen aan de Woerdense samenleving als dat effectiever of efficiënter is.”²

Versterken van de dienstverlening

“Het kunnen leveren van goede dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente. Dat betekent het snel, klantgericht en flexibel leveren van diensten.”³

² Gemeente Woerden (2011), *Excelleren als drijfveer, regiedocument 2011 – 2014*

³ Gemeente Woerden (2011), *Excelleren als drijfveer, regiedocument 2011 – 2014*

Verlagen van het kostenniveau

“Een gezond huishoudboekje, met een sluitende (meerjaren)begroting, is één van de belangrijkste doelen voor de komende periode. Het is daarom van het grootste belang dat (financiële) consequenties van beleid en/of maatregelen goed worden doordacht.”⁴

3. Project “Meedoen in een sterke samenleving”

Binnen het project “Meedoen in een sterke samenleving” zijn de doelen en speerpunten van het collegeprogramma en het regiedocument vertaald naar de volgende vier uitgangspunten die leidend zijn voor de decentralisaties.

Koester de eigen kracht

Inwoners zijn goed in staat om zelf en naar eigen inzicht vorm te geven aan hun eigen levens. Daar hebben ze vaak geen begeleiding, hulp of zorg bij nodig. Mensen zijn veelal zelfredzaam en beslissen zelf waar ze prioriteit aan geven, bijvoorbeeld als het gaat om de vraag hoe ze arbeid en zorg combineren, of waar ze in crisistijd hun inkomen aan besteden. Mensen hebben vaak de draagkracht om kansen en uitdagingen, maar ook om de problemen en teleurstellingen in hun levens zelf aan te pakken en deze een plek te geven. Inwoners beslissen zelf hoe ze dat doen en kiezen zelf waar ze energie in steken. Dit zelforganiserend vermogen staat voorop en moeten we als gemeente koesteren.

Vier het eigen netwerk

Inwoners voelen binding met familie, vrienden en mensen uit de buurt. Wanneer dit netwerk wordt aangesproken, is vaak sprake van een meer duurzame oplossing, dan wanneer een professional of vrijwilliger wordt betrokken. Men kijkt minder op de klok, is langer betrokken en is ook bereid om buiten de kantooruren aanwezig te zijn.

Meer vrijwilligers, minder professionals

Als gemeente willen we samen met lokale organisaties bouwen aan een lokaal vrijwilligersnetwerk. Het doel is samen met sportverenigingen, culturele instellingen, kerken, lokale ondernemers en ouderraden (etc) een netwerk van vrijwilligers te vormen waarbij men bereid is om bij een gezin op bezoek te gaan als er iets aan de hand is. De vrijwilliger is dan iemand die zich betrokken voelt bij Woerden en die met een beroep op zijn logisch verstand de vraag stelt: *hoe kunnen we het samen oplossen*. We stellen de vrijwillige inzet dan voorop en zetten erop in dat de professional terugtreedt.

Omarm de Géén Loket Gedachte

Nu hebben we voor elk domein een ander loket. Voor mensen met een meervoudige problematiek wordt het er dan niet eenvoudiger op. Sowieso willen we de complexiteit voor deze inwoners reduceren door het principe van ‘één gezin, één plan’ centraal te stellen en het aantal loketten te beperken.

Die eenduidige toegang kan georganiseerd worden door inwoners via een laagdrempelig, digitaal systeem naar een passend aanbod te leiden. Deze route is efficiënt, slank en beperkt de administratieve last voor de aanvrager. Voor de meest kwetsbare inwoners die kampen met meervoudige problemen, kan het systeem echter onvoldoende toegankelijk zijn. Nemen we het multiprobleem gezin als basis, dan ligt eerder het keukentafelgesprek voor de hand en

⁴ Gemeente Woerden (2011), *Excelleren als drijfveer, regiedocument 2011 – 2014*

krijgt het principe van 'één gezin, één plan' nader vorm. In de praktijk zien we echter dat de 'één gezin, één plan' gedachte niet altijd van de grond komt. Het is daarom de vraag of de 'poortwachtersfunctie' bij uitvoerende instellingen moet worden belegd. Wellicht is het beter deze functie van de uitvoering te scheiden.

4. Startnotitie “Integrale aanpak transities”

De gemeente Woerden wil dat inwoners na uitvoering van de decentralisaties een eenduidig aanspreekpunt hebben, dat ze eenmalig gegevens hoeven te verstrekken over hun situatie en dat eventuele begeleiding, hulp en/of zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving wordt aangeboden, zodat een beroep op het eigen sociale netwerk mogelijk is.

Om een integrale regie en dienstverlening te bevorderen, zijn in de startnotitie “Integrale aanpak transities” vragen met betrekking tot de bedrijfsvoering geformuleerd. Het streven is daarop, waar dit efficiënt en effectief is, een eenduidig antwoord te geven. Dit zijn de volgende vragen.

Instream

- Waar melden cliënten zich?
- Wie staat hen te woord en doet de intake?
- Welke kennis en ervaring is vereist in de frontoffice?
- Welke mogelijkheden zijn er voor een outreachende werkwijze?
- Hoe voorkomen we dat mensen met multiproblemen zich bij diverse loketten of instanties moeten melden?
- Hoe voorkomen we dat mensen van het kastje naar de muur worden gestuurd?
- Hoe beperken we de administratieve lasten voor cliënten?

Diagnose

- Wie stelt de diagnose en kan dit indicatievrij?
- Welke kennis en ervaring is vereist in de backoffice?
- Welke mogelijkheden zijn er voor een integrale diagnose?
- Hoe voorkomen we dat meerdere instanties zich telkens vanuit een andere invalshoek zich over dezelfde problematiek buigen?
- Hoe beperken we de administratieve lasten voor cliënten?

Nazorg

- Wie houdt contact met een uitbehandelde cliënt?
- Hoe is daarbij een beroep te doen op de sterke samenleving?
- Hoe voorkomen we dat alle betrokken instanties de cliënt loslaten omdat ze veronderstellen dat een ander wel een oogje in het zeil houdt?

Inkoop

- Wie maakt resultaatafspraken met betrokken instanties?
- Hoe bevorderen dat maatschappelijke partners zoveel mogelijk samen inzetten op een maatschappelijk effect?

5. Rapportage Kwetsbare Gezinnen Woerden van Stade Advies

In februari 2012 heeft Stade Advies de “Rapportage Kwetsbare Gezinnen Woerden” uitgebracht. De rapportage geeft een helder beeld van de aandachtspunten ten aanzien van de hulp- en dienstverlening die wordt geboden aan *multiproblem* gezinnen in Woerden. Stade Advies komt tot de volgende conclusies:

1. De zorg en dienstverlening aan de kwetsbare gezinnen is uiterst complex en benadrukt de noodzaak van een integrale aanpak van de decentralisaties.
2. Bij de onderzochte gezinnen spelen Jeugdzorg, Licht Verstandelijk Gehandicapt (LVG) en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) een belangrijke rol; hiermee zijn vaak aanzienlijke kosten gemoeid die nu uit de ABWZ betaald worden of via de provincie.
3. Bij de onderzochte gezinnen zijn vaak tussen de 7 en 19 instellingen betrokken; het aantal hulpverleners is vaak nog groter. De optimalisatie van de zorg en dienstverlening moet vooral gezocht worden in de integrale benadering (één gezin, één plan, één regisseur) en een knip tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Hier valt een wereld te winnen omdat in de praktijk nog nauwelijks op die manier gewerkt wordt.
4. In preventieve zin is er vaak veel kennis aanwezig bij professionals over een verhoogd risico op kwetsbaarheid. Deze kennis wordt niet of onvoldoende benut, mede door afgebakende taakopvattingen en financieringsstromen.
5. In de zorg en dienstverlening aan kwetsbare gezinnen valt op dat er weinig verbindingen zijn tussen werk en inkomen enerzijds en zorg anderzijds. Ook communicatie en het delen van informatie tussen gemeentelijke afdelingen is geen vanzelfsprekendheid.
6. Gezinnen hebben zelf vaak uitgesproken opvattingen en ideeën over hoe het anders moet en goedkoper kan. Het honoreren van dit soort ideeën veronderstelt wel systeemflexibiliteit, van de gemeente en van de instellingen.

Op basis van deze conclusies formuleert Stade Advies de volgende aanbevelingen:

1. Doe de komende jaren in verschillende experimenten ervaring op met de integrale aanpak.
2. Durf als gemeente verschil te maken door maatwerk per gezin toe te staan.
3. Betrek altijd het gezin bij het opstellen van het plan en sluit aan bij wat mensen wel kunnen.
4. Werk met een gezinsbudget, gebaseerd op de kosten die nu met een specifiek gezin zijn gemoeid. Verminder dit budget met 20-25% en geef de regisseur de vrijheid om het budget naar eigen inzicht van de regisseur te besteden en verantwoording achteraf af te leggen.

5. Bezuinig niet op de basisinfrastructuur, maar gebruik deze om expliciet in te zetten op het voorkomen van erger en bespaar daarmee onnodige kosten.
6. Beleg expliciet de taak om de aansluiting tot stand te brengen tussen de formele zorg en de informele stut- en steunsystemen.

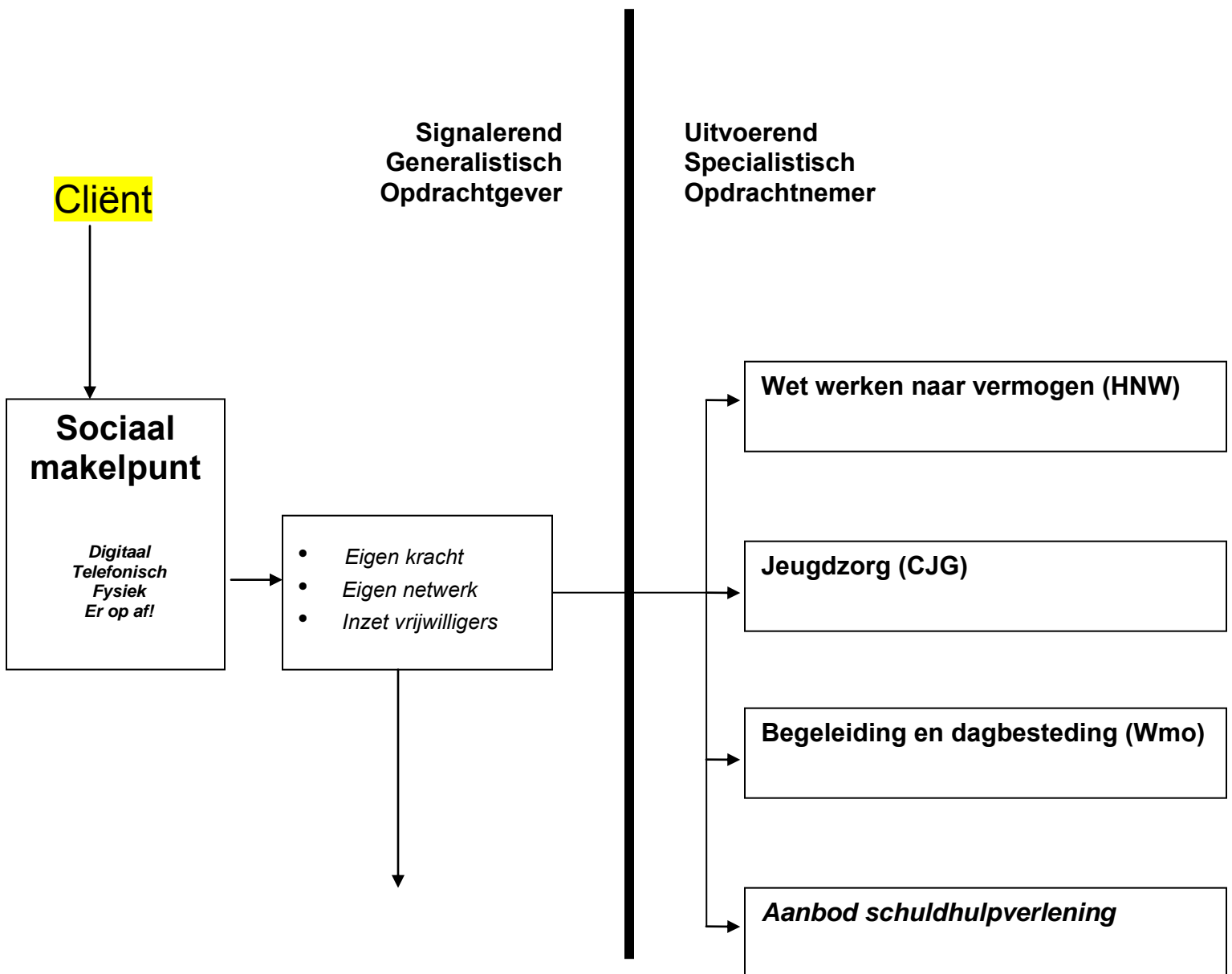
Samenvattend komen we tot de probleemstelling:

1) De regie ontbreekt: er zijn te veel professionals betrokken die te weinig weten van wat de ander (wel/niet) doet. Er staan schotten tussen organisaties, waardoor de zorg te zeer is versnipperd. Dit belemmert innovatie, preventieve maatregelen en de aanpak volgens “Eén gezin, één plan”.

2) Het deelbelang heerst: er is sprake van een (financiële) perverse prikkel die ertoe leidt dat een beroep op de eigen kracht, het eigen netwerk en de inzet van vrijwilligers niet altijd vanzelfsprekend is. Professionele organisaties zijn soms geneigd om hulpvragen enkel te beantwoorden met de inzet van professionals, terwijl voorliggende oplossing ook mogelijk zijn.

3) Het gezin raakt achter: binnen gezinnen zijn vaak heel goede ideeën over hoe het anders, beter en effectiever kan. Mensen willen bovendien graag worden gehoord en met respect worden behandeld. Het in- en uitlopen van professionals wordt niet gewaardeerd, door vele schotten en financieringsschotten is de administratieve druk flink en de afstemming tussen professionals schiet tekort.

BIJLAGE 4:
Schematische weergave dienstverlening na invoering decentralisaties

BIJLAGE 5

Scenario 1: gemeente als strategische regievoerder

1.a. uitbesteden aan professionele (zorg)aanbieder

Bij dit scenario formuleert de gemeente Woerden een opdracht tot de vorming van het sociale makelpunt en krijgen professionele (zorg)aanbieders gelegenheid om een voorstel in te dienen. Het kan dan gaan om organisaties die actief zijn in het sociale domein op het gebied van werk, zorg en/of welzijn.

Voordelen:

- De gemeente staat op afstand van de bedrijfsvoering en kan zijn rol beperken tot het formuleren van de opdracht, het monitoren van de resultaten en het stellen van kaders.
- De toegang tot dienst- en hulpverlening ligt niet bij de gemeente, waardoor inwoners in de beeldvorming ook geen recht claimen, maar informatie/advies/ondersteuning/begeleiding/hulp/zorg zoeken.

Nadelen

- Het is de vraag of de organisatie in staat is om binnen de eigen muren de brede kennis en deskundigheid te vinden die noodzakelijk is om uitvoering te geven aan de sociale makelaars. Instanties hebben elkaar nodig en het is de vraag of het opdrachtgever/opdrachtnemer model dan geschikt is.
- Onderzoek toont aan dat uitvoerders niet geheel succesvol zijn in het neerhalen van de schotten tussen organisaties. Men blijft denken en handelen vanuit de eigen organisatie en de problematieken waarmee men affiniteit heeft. Ook staan de eigen targets centraal.
- Indien de organisatie tevens als uitvoerder werkzaam is in de gemeente Woerden, is sprake van een perverse prikkel om hulpvragen zoveel mogelijk op te lossen met de inzet van professionals uit de eigen organisatie. Het risico is dat voorliggende oplossingen onvoldoende worden benut.
- Indien de organisatie ook aanvragen beoordeelt in het kader van de Wmo en de WWB, legt de gemeente daarmee ook besluiten die namens het College worden genomen bij een andere partij. Hieraan kleven politiek-bestuurlijke risico's.
- De Wmo is een open eind regeling, wat financiële risico's voor gemeenten met zich meebrengt. Het is de vraag of de gemeente voldoende instrumenten heeft om deze risico's te beperken als ze op afstand staat van de bedrijfsvoering.

1.b. Uitbesteden aan lokale welzijnsstichting

Bij dit scenario formuleert de gemeente Woerden een opdracht tot de vorming van het sociale makelpunt en wordt de lokale welzijnsstichting de gelegenheid geboden om een voorstel in te dienen. Het kan dan gaan om een organisatie die veel met vrijwilligers werkt en activiteiten aanbiedt die erop gericht zijn de eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners aan te spreken.

Voordelen:

- De gemeente staat op afstand van de bedrijfsvoering en kan zijn rol beperken tot het formuleren van de opdracht, het monitoren van de resultaten en het stellen van kaders.
- De toegang tot dienst- en hulpverlening ligt niet bij de gemeente, waardoor inwoners in de beeldvorming ook geen recht claimen, maar informatie/advies/ondersteuning/begeleiding/hulp/zorg zoeken.
- De welzijnsstichting werkt van nature met vrijwilligers en benut dus eerder hun inzet om hulpvragen op te lossen. Voor andere aanbieders is die stap groter.
- De perverse prikkel speelt in minder mate een rol. Zelfs wanneer de welzijnsstichting uit dergelijke overwegingen de toeleiding naar de eigen arrangementen vergroot, betekent dit nog steeds een afname van duurdere, professionele producten en diensten. De belangen van gemeente en welzijnsstichting zijn meer in balans.

Nadelen

- Het is de vraag of de welzijnsstichting de kanteling echt tussen de oren heeft, ook op het niveau van de professionals op de werkvloer.
- Het is zeer de vraag of de organisatie in staat is om binnen de eigen muren de brede kennis en deskundigheid te vinden die noodzakelijk is om uitvoering te geven aan de sociale makelaars. Instanties hebben elkaar nodig en het is de vraag of het opdrachtgever/opdrachtnemer model dan geschikt is.
- Het is de vraag in hoeverre professionele uitvoerders zoals (provinciale) zorgaanbieders en het Nieuwe Werkbedrijf de welzijnsstichting als regievoerder accepteren.
- Indien de organisatie ook aanvragen beoordeelt in het kader van de Wmo en de WWB, legt de gemeente daarmee ook besluiten die namens het College worden genomen bij een andere partij. Hieraan kleven politiek-bestuurlijke risico's.
- De Wmo is een open eind regeling, wat financiële risico's voor gemeenten met zich meebrengt. Het is de vraag of de gemeente voldoende instrumenten heeft om deze risico's te beperken als ze op afstand staat van de bedrijfsvoering.

Scenario 2: gemeente als strategische en tactische regievoerder

In dit scenario wordt de verticale relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer verlegd naar het tactische niveau. Dit betekent dat een gemeentelijk medewerker in de rol van (team)manager aansturing geeft aan een al dan niet formaliseerde netwerkorganisatie van professionals die functioneren als het sociale makelpunt. De netwerkorganisatie is multidisciplinair ingericht. Dit kan betekenen dat het sociale makelpunt weliswaar uitvoering geeft aan wetten als de Wmo en de Wwb, maar dat de gemeente zodanig dicht betrokken is bij de bedrijfsvoering dat zowel de financiële als de politiek-bestuurlijke risico's worden beperkt.

Voordelen

- De interdisciplinaire aanpak komt beter van de grond omdat professionals met diverse achtergronden het team verrijken.
- De gemeentelijke teammanager kan met targets sturen op de sterkere inzet op de eigen kracht en het eigen netwerk van inwoners, alsmede de inzet van vrijwilligers.

Nadelen

- De gemeente is nauwer betrokken bij de bedrijfsvoering en daarmee ook verantwoordelijk voor allerlei operationele keuzes.
- Bij een niet geformaliseerde netwerkorganisatie zijn professionals nog steeds in dienst van uitvoeringsorganisaties en blijft daarmee de perverse prikkel overeind. Er ontstaat overigens wel meer transparantie, maar hierdoor zijn de verschillende motieven ook een bron voor conflicten.
- Bij een niet geformaliseerde netwerkorganisatie is de aansturing problematisch. De gemeentelijke teammanager stuurt een multidisciplinair team aan, maar de professionals hebben binnen de eigen instelling ook nog met een lijnmanager van doen. Er is dan niet sprake van eenduidige aansturing.
- Bij een geformaliseerde netwerkorganisatie treden professionals in dienst, waardoor de perverse prikkel wegvalt. Maar er ontstaat ook weer afstand. De teammanager treedt in dienst van de netwerkorganisatie, terwijl er tussen gemeente en netwerkorganisatie een contractrelatie ontstaat. Daarmee wordt een beweging gemaakt richting scenario 1 en neemt de beheersbaarheid van zowel financiële als politiek-bestuurlijke risico's toch weer af.

Scenario 3: gemeente als strategische, tactische en operationele regievoerder

Het sociale makelpunt wordt ingericht binnen de gemeentelijke organisatie, waarbinnen gemeentelijke medewerkers worden aangestuurd door een gemeentelijke (team)manager. Belangrijke opdracht is de nadere integratie van Wmo en wwb en het organiseren van nabijheid ten aanzien van welzijnsarrangementen, maatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg.

Voordelen

- De financiële en politiek-bestuurlijke risico's die samenhangen met de uitvoering van de Wwb en de Wmo zijn voor de gemeente beheersbaar.
- De integraliteit begint in eigen huis met de Wwb en de Wmo. Dat is overzichtelijk en beheersbaar.

Nadelen

- Er is in zeer beperkte mate sprake van een regisserende rol omdat de gemeente tot op het niveau van individuele hulpvragen bij de uitvoering betrokken is.
- De schotten tussen Wwb en Wmo worden doorbroken, maar de afstand tot welzijnsarrangementen, maatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg blijft overeind. Voor deze domeinen ontstaat er toch weer een netwerkorganisatie, want het ligt niet voor de hand dat de gemeente professionals uit deze disciplines in dienst neemt.
- Aandachtspunt is dat de kantelingsgedachte binnen de gemeentelijke organisatie verder gestalte krijgt en dat er integraal wordt gewerkt.

BIJLAGE 6: Visie: integrale dienstverlening: we doen het samen!

Soms lukt het niet op eigen kracht een probleem op te lossen. In onze gemeente hebben we gelukkig een uitstekend vangnet waar je terecht kunt voor tijdelijke ondersteuning.

Tegenwoordig komt er iemand bij je thuis om daarover een gesprek te voeren, want er is geen loket meer. Meestal eerst een vrijwilliger, maar vaak ook een professional. Dit is een frontlinie van de beste mensen. Sociale makelaars die signalenboeken kennen en over alles met je meedenken. Het maakt niet uit wat: zorgen over geld, een scheiding, kinderen die niet (meer) luisteren, het wordt in samenhang besproken. Of als je ouder bent en eigenlijk wel wat vaker de deur uit wilt en het bovendien heel erg vindt dat het niet meer zo goed lukt met schoonmaken. Deze professionals hebben mandaat om direct beslissingen te nemen over inzet vanuit verschillende organisaties als schuldhulpverlening, bijzondere bijstand etc.

Wel vragen ze altijd eerst: wat kan je zelf? Kan je nog (deeltijd) werk verrichten of naar een passende school? Hoe deed je het vroeger en wanneer voelde je je nuttig? Soms moeten mensen geholpen worden bij het beantwoorden van deze vragen. We kijken of de omgeving een helpende hand kan bieden. Familie, vrienden, buren of kennissen. Misschien is een steuntje in de rug nodig om hen iets te vragen, via een eigen kracht conferentie of via een sociale makelaar die een vrijwilliger zoekt die je vanuit de ouderwetse "burenhulp" gedachte kan bijstaan.

En dan zijn er natuurlijk nog wat men 'collectieve voorzieningen' noemt. Dat zijn bijvoorbeeld de buurtkamers en de gespreksgroep over omgaan met verlies en eenzaamheid. Of de ouderwerkgroep van het Centrum voor Jeugd en Gezin die je kan helpen bij het opvoeden. Dit zijn allemaal vrijwilligers, maar soms zijn er ook professionele voorzieningen zoals de regiotaxi waar je gebruik van kan maken, als het "Woerdense taxiteam" van gepensioneerde vrijwilligers niet kan. De welzijnsorganisatie is een facilitair bedrijf, met ZZP-ers die diensten leveren op afroep. Het belangrijkste is misschien nog wel dat professionals alleen nog maar vrijwilligers ondersteunen, terwijl dat in 2011 andersom was! Iedereen weet trouwens het welzijnswerk wel te vinden als dat nodig is, want zij zijn duidelijk aanwezig in buurten en multifunctionele accommodaties als scholen. Als je een "niet pluis" gevoel hebt of je zorgen maakt om mensen in de buurt, kan je die zorgen en signalen bij ze kwijt en gaan ze eropaf, op huisbezoek.

Soms is een individuele voorziening de beste oplossing. Professionele ondersteuning wordt dan integraal uitgevoerd, waar het kan volgens het principe van buurtzorg. Er wordt niet meer per kind en per subspecialisme van hulpverleners gewerkt, maar één-gezin-één plan één hulpverlener wordt toegepast. Hulpverleners werken met korte interventies en het versterken van het eigen netwerk. Hulpverleners in de 1e lijn werken in de wijk samen en kunnen indicatievrij en met mandaat doorverwijzen, zij zijn goed geïnformeerd over de gekantelde Wmo en passen dit overal toe. Woningaanpassingen en

scootmobiel worden zonder bureaucratie geleverd, de aanvrager regelt het zelf met de leverancier. De tijd die vroeger in bureaucratie en verantwoording werd gestopt, gaat nu naar de gezinnen.

De stelselwijzigingen zijn gekanteld en in samenhang ingevoerd. De AWBZ wordt ten volle benut voor behandeling, verzorging en verpleging in de wijken, en met een 1e en 2e lijn die beschikken over kennis van de gekantelde Wmo.